

platform
gastouderopvang

JAARVERSLAG 2016

Platform Gastouderopvang jaarverslag 2016

Oprichting

Op 26 januari 2016 is het Platform Gastouderopvang opgericht. De initiatiefnemers zijn de gastouderbureaus 4Kids, Gastouderland, KINOP, Roodkapje, Solo Bambini, TweedeHonk, ViaViela en Vigo's. De deelnemers van het Platform Gastouderopvang vertegenwoordigen gezamenlijk meer dan 40% van de totale gastoudermarkt.

Met het Platform willen de oprichters bijdragen aan meer positieve politieke en maatschappelijke aandacht en waardering voor gastouderopvang. Het Platform Gastouderopvang streeft naar een duurzame toekomst voor de gastouderopvang. Door enerzijds de gastouderopvang inhoudelijk te versterken en anderzijds bij stakeholders aandacht te vragen voor belangrijke thema's die rond de gastouderopvang spelen. Voor u ligt het eerste jaarverslag van het Platform.

Over gastouderopvang

Gastouders leveren in Nederland een belangrijke bijdrage aan de opvang van kinderen van 0 tot 12 jaar. Nederland telt ruim 31.000 professionele gastouders die voldoen aan alle wettelijke eisen op het gebied van pedagogisch handelen, deskundigheid, veiligheid, gezondheid en meldcodes. Deze professionele gastouders vangen jaarlijks 140.000 kinderen op.*

Gastouderopvang kent vele verschijningsvormen. Het vindt plaats in een huiselijke omgeving bij de gastouder of bij de kinderen thuis. Voorschools, de hele dag, of zelfs gedurende de avonduren en nacht. Opvang van kinderen uit één of verschillende gezinnen. Sommige ouders vinden een gastouder met behulp van het gastouderbureau, anderen uit het eigen netwerk zoals de buurt of kerk.

Veel ouders kiezen bewust voor gastouderopvang in plaats van een kinderdagverblijf. Belangrijke redenen zijn dat kinderen steeds door dezelfde beroepskracht naar eigen keuze worden opgevangen en de flexibiliteit: niet alleen opvang van 8-19 uur, maar ook daarbuiten voor ouders met afwijkende werktijden. Ook de kleinere groepen en een lagere leidster-kindratio worden veel genoemd. Hierdoor is er meer persoonlijke aandacht voor ieder kind. Gastouderopvang is een ontwikkelingsgerichte, professionele en onmisbare vorm van kinderopvang.

10 punten als basis voor het Platform

Bij de oprichting heeft het Platform tien punten centraal gesteld waar de leden voor staan en waarvan de leden vinden dat deze politieke en maatschappelijke aandacht behoeven.

Kwaliteit

1. Meer politieke en ambtelijke aandacht voor gastouderopvang.
2. Verhoging, op wetenschappelijke basis, van de pedagogische kwaliteit van de gastouderopvang.
3. Ouders blijven volledig vrij in het kiezen van de vorm van gekwalificeerde kinderopvang die voor hen het meest vertrouwd voelt.
4. Een grotere rol voor gastouderopvang in de opvang van baby's.

Financieel

5. Een praktische en rechtvaardige arbeidsverhouding tussen de gastouder-aan-huis en de ouder.
6. Een sterkere koppeling tussen het recht op opvanguren en de werkuren van ouders.
7. Een uniform en transparant stelsel van leges en verlaging van regeldruk, zodat gastouderopvang toegankelijk blijft voor ouders en aspirant-gastouders.
8. Gelijktelling gastouderopvang aan andere kinderopvangvormen bij toekenning subsidies, waardoor gastouders ook gebruik kunnen maken van subsidies voor Voor- en Vroegschoolse Educatie, Taal en Interactievaardigheden.
9. Introductie van nieuwe, vertrouwde vormen van gastouderopvang die voordeliger zijn voor ouders en overheid.

Controle en handhaving

10. Een strengere controle aan de poort van nieuwe gastouderbureaus om fraude te voorkomen en uniforme controle van gastouderbureaus op het gebied van bedrijfsvoering en pedagogisch handelen.

Activiteiten en resultaten in 2016

De werkwijze van het platform kenmerkt zich door constructiviteit. Het is de uitdrukkelijke wens van het platform om - vaak in samenwerking met overige belangenbehartigers in de kinderopvang - een opbouwende bijdrage te leveren aan het beleid en het beeld rond gastouderopvang. Het platform streeft naar duurzame relaties met alle organisaties en personen die op enigerlei wijze verbonden zijn aan deze beleids- en beeldvorming. In het eerste jaar van haar bestaan heeft het Platform veel activiteiten ontplooid en zijn een aantal goede resultaten behaald. Deze worden hieronder toegelicht.

Politiek en overheid

Het opbouwen en onderhouden van politieke en ambtelijke contacten is een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van het platform. De doelstelling van het Platform is om de kennis over gastouderopvang te vergroten en de belangen van de sector te behartigen.

* www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/23/meer-kinderen-naar-kinderopvang

Politiek

Gesprekken

In maart vond er een debat plaats in de Tweede Kamer over kinderopvang. Voorafgaand aan dit debat heeft het Platform kennisgemaakt met de woordvoerders kinderopvang van de VVD, CDA, D66, CDA en GroenLinks. Tijdens deze gesprekken zijn veel vragen beantwoord van politici en de kennis van gastouderopvang is gestegen.

Position papers

In de loop van het jaar heeft het Platform haar visie op specifieke onderwerpen onder de aandacht gebracht van Tweede Kamerleden. Zo heeft het Platform position papers verstuurd over beter en uniformer toezicht op gastouderopvang, directe financiering en over het combineren van investeringen in de kinderopvangtoeslag met een sterkere koppeling tussen gewerkte uren en opvanguren.

Daarnaast heeft het Platform een enquête gehouden onder zijn gastouders om meer inzicht te krijgen in de sector. Dit heeft geresulteerd in het overzicht 'Quick scan gastouderopvang'.

Informele contacten

Naast deze meer formele contactmomenten heeft het Platform Gastouderopvang ook per e-mail en telefoon contact met Kamerleden over ontwikkelingen die spelen in de gastouderopvang. Het platform heeft zich bewezen als een betrouwbare gesprekspartner die te allen tijde klaar staat om vragen te beantwoorden en informatie toe te lichten.

Tweede Kamerverkiezingen 2017

In 2016 zijn de politieke partijen begonnen met de voorbereidingen op de Tweede Kamerverkiezingen van 15 maart 2017. Het Platform Gastouderopvang heeft hier op ingespeeld door de commissies die het verkiezingsprogramma schrijven te informeren over het belang van gastouderopvang en de rol die zij wil spelen in het ontwikkelrecht.

Stelselwijziging directe financiering

Mede als gevolg van een aantal misbruiksituaties met toeslagen en verkeerde voorschotbedragen heeft de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid besloten om een stelselwijziging in te voeren: de 'directe financiering'. Deze systematiek bevat in potentie een aantal nadelen voor de gastouderopvangsector.

Het Platform Gastouderopvang heeft zich actief gemengd in de discussie over de wenselijkheid en de vormgeving van de nieuwe financieringssystematiek. Zo heeft een aantal leden – vroeg in 2016 – meegedaan aan een internetconsultatie. Daarnaast heeft het Platform, voorafgaand aan een debat, een position paper aangeboden aan de woordvoerders kinderopvang in de Tweede Kamer. Ook participeren enkele Platformleden in werkgroepen Directe Financiering van het ministerie van Sociale Zaken. Zo kunnen zij de ambtenaren informeren over de praktische en inhoudelijke problemen bij de stelselwijziging.

Op dit moment – januari 2017 – ligt het Wetsvoorstel directe financiering ter advisering bij de Raad van State. Het is de vraag of het huidige kabinet dit voorstel nog zal indienen voor de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. Mocht dit niet het geval zijn, dan zal de nieuwe Minister van Sociale Zaken besluiten of hij door gaat met dit plan.

Gevaar bij Wetsvoorstel minimumloon afgewend

In december 2016 vond in de Tweede Kamer de behandeling plaats van het wetsvoorstel Verlaging van de leeftijd waarop men recht heeft op het volwassenminimumloon en aanpassing van minimumloon bij stukloon en bij meerwerk. De ongewijzigde invoering van dit wetsvoorstel zou zeer negatieve consequenties voor de beschikbaarheid van gastouderopvang in Nederland hebben. Gastouders worden onder dat voorstel namelijk gedwongen zich uit de markt te prijzen doordat elke ouder verplicht wordt de gastouder het minimumloon te betalen – ongeacht het aantal kinderen dat de ouder door de gastouder laat opvangen.

Het Platform Gastouderopvang heeft dit gevaar in samenwerking met de Branchevereniging Kinderopvang en de VGOB via een effectieve lobby op ambtelijk en politiek niveau weten af te wenden. Minister Asscher van Sociale Zaken heeft bij de behandeling van het wetsvoorstel toegezegd dat er een specifieke uitzondering voor de gastouderopvang zal komen zodat de huidige situatie kan blijven bestaan.

Overheid

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Beleid en wetgeving over kinderopvang wordt uitgewerkt door de directie Kinderopvang van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daarom streeft het platform ernaar goed aangesloten te zijn bij het ministerie.

Ook hier is het doel van het Platform om de kennis over gastouderopvang te vergroten en in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Allereerst heeft er een kennismakingsgesprek plaatsgevonden met de beleidsmedewerker gastouderopvang en de plaatsvervangend directeur kinderopvang. Vervolgens heeft er een werkbezoek plaatsgevonden om te ervaren hoe een dag bij de gastouder er in de praktijk uitziet. Aansluitend is er gesproken over actuele ontwikkelingen in de sector.

Gemeenten

Het Platform Gastouderopvang heeft vele gemeenten benaderd vanwege hun taken rond toezicht en handhaving. Het specifieke belang voor gastouders zit in de leges die gemeenten vragen voor het uitvoeren van deze taken.

Indien iemand gastouder wil worden is er een verplichte keuring door de gemeentelijke GGD. Tijdens deze keuring worden de gastouder en de ruimte waarin de opvang geschiedt op geschiktheid beoordeeld. De kosten hiervan worden in veel gevallen in de vorm van leges aan de gastouder in rekening gebracht. De hoogte van deze leges verschilt sterk per ge-

meente. Dit kan oplopen van enkele tientallen euro's tot wel ruim zevenhonderd euro afhankelijk van de gemeente waar de gastouder woont.

Kinderopvangsector

Het Platform Gastouderopvang is doorlopend in gesprek en zoekt samenwerking met stakeholders in de kinderopvangsector zodat de kennis over (ontwikkelingen in de) gastouderopvang toeneemt. Dit zijn onder meer B0inK (Belangenvereniging voor ouders in de kinderopvang), Stichting Voor Werkende Ouders, de Brancheorganisatie Kinderopvang, FNV en CPB.

Positieve publiciteit

Eén van de middelen om aandacht te vragen voor de specifieke problematiek van de gastouderopvang is het genereren van publiciteit. Het platform wil actief een positief beeld van de sector uitdragen die in een gerichte vraag naar kinderopvang voorziet.

In januari 2016 schreef het Algemeen Dagblad over de aanstaande oprichting van het platform. Dit artikel heeft in de dagen er na geleid tot publicatie van dit feit in allerlei andere media. Ook is er een televisiereportage gemaakt bij een gastouder naar aanleiding van de oprichting. Het platform kreeg met deze publiciteit voor het eerst zijn publieke profiel. In de maanden daarna was het met name de vakpers die – altijd positief en inhoudelijk – over het platform heeft geschreven.

Succesvolle leges-actie

Het Platform Gastouderopvang is in april 2016 een actie gestart om gemeenten er toe te bewegen (hoge) leges te verlagen of zelfs af te schaffen. Gemeenten in het hele land hebben deze oproep van het Platform ontvangen. De platformleden hebben gemaild en gebeld met gemeenteraadsleden, wethouders en gemeente-ambtenaren. Dit heeft al tot succes geleid in de volgende gemeenten:

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk: van €600,- naar €150,-
Gemeente Ermelo: van €580,- naar €290,-
Gemeente Hardinxveld-Giessendam: van €510,- (voorstel) naar €150,-
Gemeente Lansingerland: van €693,- naar €462,58

Drie van deze gemeenten stonden zelfs in de Top-8 van gemeenten met de hoogste leges!

Met een aantal gemeenten, bijvoorbeeld Nuenen en Haarlemmermeer (ook een Top-8 gemeente), is het Platform nog in gesprek. De leges-actie zal ook in 2017 worden voortgezet.

Fiscale zelfstandigheid gastouders

In augustus van 2016 oordeelde een gerechtshof in hoger beroep dat gastouders – fiscaal gesproken – te weinig zelfstandigheid bezitten in het uitvoeren van hun werk om in aanmerking te komen voor de fiscale zelfstandigenaftrek. Deze aftrek is voor veel gastouders een vereiste om gastouder te kunnen worden. En – omgekeerd – het verliezen van de aftrek zal grote negatieve inkomensgevolgen hebben voor gastouders in Nederland.

Het Platform Gastouderopvang heeft een standaard reactie/bezwaarschrift op mogelijke afwijkingen door belastinginspecteurs laten opstellen. Daarnaast zoekt het Platform naar een geschikte casus om een proefprocedure mee te beginnen en wil zij in overleg treden met de Belastingdienst.

